

Tisztelt Emlékezők! Kedves Vendégek!

Dr. Hepp Ferenc születésnek 100. évfordulója alkalmából a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar (TF), a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége, a Magyar Olimpiai Bizottság, a Magyar Edzők Társasága, a Magyar Sporttudományi Társaság, a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete, valamint a tanítványok, a kollegák és a tisztelők nevében köszöntöm mindazokat, akik eljöttek, hogy emlékezzünk rá és emberi nagyságának adózva méltassuk gazdag életművét, amely elsősorban a sporttudományban és a kosárlabdázásban teljesedett ki.

Külön tisztelettel köszöntöm a Hepp családot, Hepp Ferenc gyermekeit Juditot, Katalint és Ferencet. Köszöntöm szülővárosa Békés küldötteit.

Tisztelt Emlékezők!

A magyar férfi kosárlabdaválogatottal 1986 novemberében amerikai túrán vettünk részt. A program lehetővé tette, hogy ellátogassunk Springfieldbe, ahol Hepp Ferencet 1981 április 27-én posztumusz a Naismith Memorial Basketball Hall of Fame tagjává választották.

A róla készült tablón a nagyméretű képe melletti méltató szöveg így kezdődik: *„Született Békésen, Magyarországon... „*

Hepp Ferenc az 1970-es években a TF Testnevelés-elmélet Tanszékén a kollegám volt, de csak akkor és ott Springfieldben eszméltem rá, hogy tulajdonképpen nem ismerem Őt.

Ki volt Ő? Ki volt Hepp Ferenc?

Született 1909 november 3-án a Kettős-Körös partján található dél-alföldi kisvárosban, BÉKÉSEN.

Szülővárosa büszke rá. Egyik általános iskolája 1986 óta ma is az ő nevét viseli. Békés város önkormányzata 1992-ben posztumusz díszpolgári címet adományozott számára.

Ezévben szülővárosa a Hepp-napok keretében emlékezik rá.

Hepp Ferencnek nem volt könnyű gyermekora. Édesapját 3 éves korában elveszti, édesanyja nehéz körülmények között neveli. Megélhetésük érdekében kénytelen megszakítani gimnáziumi tanulmányait. A kis Feri kelmefestő inasnak áll be, szakmunkásvizsgát tesz, majd tanulmányait folytatva 21 éves korában a Békési Református Gimnáziumban kitűnő eredménnyel érettségizik.

A kiváló tanuló és elsősorban az atlétikában eredményes sportoló továbbtanulási kérését a Pázmány Péter Tudományegyetem matematika-fizika szakán és a TF-en egyaránt elfogadják. Döntését egy tragikus esemény, édesanyjának váratlan halála befolyásolja. Az immáron teljes árvaságra jutott és anyagi háttérrel nem rendelkező fiatalember a TF-et választotta, ahol teljes ösztöndíjjal folytathatta tanulmányait és ahol a kollégium jelentette számára a családot. A karácsonyi szünetekben, amikor mindenki hazamehetett a családjához ő magányos maradt volna, ha osztálytársai nem hívják meg a szenteste ünnepére. Hepp Ferenc a főiskolai évek alatt tanulta meg becsülni az igazi barátságot.

Szorgalmasan tanult és az 1933/34-es tanévben az iskola legjobb tanulója, rangelső a TF-en. Testnevelő tanári diplomáját 1934-ben vette át. Ugyanebben az esztendőben elnyeri a genfi Rousseau Intezet nemzetközi ösztöndíját, ahol 23 országból kiválogatott 28 ösztöndíjas közül angol és francia nyelven kitűnő eredménnyel letett vizsgái alapján ismét rangelső. Ezt követően szintén ösztöndíjjal az egyesült államokbeli Springfield College-ba, a kosárlabdázás őshazájába kerül, ahol Master of Education, testnevelő tanári diplomát szerez.

A **Springfield College**-ot akkor már a testnevelés-tudomány bölcsőjeként emlegették, ahol a testnevelés és sporttevékenység mérési és adatfeldolgozási módszereinek az alkalmazása követelmény volt.

Pályája következő állomása az IOWA University, ahol 1935-ben Doctor of Philosophy (PhD) tudományos fokozatot szerez *A jellem egységes alapelemei* című disszertációja megvédésével.

Ezzel messze megelőzi a hazai viszonyokat, mivel a TF csak 62 évvel később 1997. június 27-i dátummal kapta meg a doktori iskola létesítésének és a PhD tudományos fokozat kiadásának a jogát.

Amerikai tanulmányai 1937-ben, a University of Southern Californián (Los Angeles) fejeződtek be.

Még ebben az évben hazatér és a TF-en tanársegédi állást kap.

A kosárlabdázást oktatja, de a pszichológiával is intenzíven foglalkozik.

1941-ben főállású tanárrá nevezik ki. A státus megerősítéséhez szükséges a tudományos fokozat. Az Amerikában szerzett PhD fokozatát itthon nem fogadják el. Azzal tanácsolják el, hogy írjon egy másik disszertációt és tegye le a kötelező vizsgákat is, amelyek között a görög nyelv tudása és az irodalom ismerete is szerepelt. Hepp Ferenc nem hátrált meg, teljesítette a követelményeket és 1942-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen sikeresen védte meg a *Célbadobás lélektani elemzése* című bölcsészdoktori disszertációját, amelyben a motoros tanulás törvényszerűségeit és a vizuális, valamint a kinezetikus érzékelés összefüggéseit tárta a bizottság elé. Disszertációja a testnevelés és sporttudomány hazai kibontakozása számára úttörő értékű dokumentációt jelentett.

A vonzó megjelenésű, amerikai és hazai tudományos fokozattal rendelkező testnevelő tanár, az ízig-vérig gyakorlati sportszakember bokros oktatói és kutatói teendői között sem felejtett el szerelmesnek lenni.

Családi boldogsága is a TF-ről indult el. A Tanár úr randevúkérését nem utasítja vissza egyik csinos tanítványa, Heinisch Erika, aki vasárnap délután 2 órakor rákospalotai kertés házuk kapujában izgatottan várta a Tanár Urat, aki csak nem akart megérkezni. De pont 2 órakor Erika feje felett mélyrepülésben többször is elzúgott egy sportrepülőgép, amelynek a másodpilóta üléséről a szigorú Hepp tanár úr integetett. Nem kellett sok idő ahhoz, hogy Heinisch Erikából, dr. Hepp Ferencné legyen, aki négy gyermekkel ajándékozta meg szeretett férjét.

A repülőgépes randevú és leánykérés tökéletesen jellemzi Hepp Ferenc egyéniségét. Mindenből versenyt csinált és legtöbbször Ő győzött. Hozzá kapcsolódnak a vérre menő birkózások, a déli 12 órakor, tűző napon lejátszott kihívásos teniszmérkőzések, a 100 darabra menő krémesevő párosversenyek és az ötletekben gazdag szellemi vetélkedések.

Az 1943/44-es tanévben az ő kezdeményezésére vezették be a TF-en *A tudományos kutatás alapjai* című tantárgyat, amely a hallgatók gondolkodásmódjában, a testnevelési és sporttudományi kutatások fontosságát helyezte előtérbe.

A II. világháború befejezése után romokban hevert a TF. A romeltakarító és a helyreállító munkában a tanári kar és a hallgatók Hepp Ferenc irányításával vettek részt.

1947-ben a TF igazgatójává nevezték ki. A főiskola küldetését a következőképpen fogalmazta meg: *„A TF a magyar sportmozgalom legmagasabb szintű szakemberképző, módszertani és tudományos kutatóintézete.”* Iránymutató, ma is helytálló meghatározás, amely a képzésben a kutatás és a kutatási eredményeken nyugvó oktatás elválaszthatatlan egységét hangsúlyozza.

Ennek szellemében, és a kivédhetetlen szovjet irányítás diplomatikus kezelése mellett megújította és korszerűsítette a főiskola szervezetét és tartalmi működését. Az ő iránymutatása nyomán kezdődött meg a főiskola tanszékeinek a kialakítása.

Az Országos Testnevelési és Sporthivatal (OTSH) kérésére hazánkban érkezett a TF átszervezési és demokratizálódási folyamatát figyelemmel kísérő és felügyelő F. I. Szamaukov a Moszkvai Testnevelési Egyetem professzora. Azért, hogy az anyanyelvén tudjon vele tárgyalni, Hepp Ferenc gyorsan megtanult oroszul is.

1951-ben eredményes igazgatói tevékenysége ellenére „nyugatos múltja” miatt leváltják.

Nem keseredik el, energiáit a tudományos élet és kosárlabdázás felé fordítja felé.

1954-ben kezdeményezésére alakul meg a Testnevelési Tudományos Tanács.

1959-ben alapítója és igazgatója a TF Kutatóintézetének (TFKI).

1960-ban első alelnöke az UNESCO tanácsadó szervezetének, a Nemzetközi Testnevelési és Sporttudományos Tanácsnak (ICSSPE).

1960-ban a Magyar Tudományos Akadémián pszichológiából tudományos fokozatot szerez. Kandidátusi értekezésének címe: *A sportmozgások érzékelésének főbb kérdései.*

1956-1980 között, haláláig elnöke a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségének (MKOSZ), a Nemzetközi Kosárlabda Szövetség (FIBA) európai társelnöke, a nemzetközi kosárlabdaélet motorja. W. Jones FIBA elnök, R. Busnell a FIBA európai elnöke és Hepp Ferenc alkották azt a **„nagy hármast”**, akik a nemzetközi kosárlabdaéletet irányították. Ebben a munkában Hepp Ferenc mindvégig oroszánrészt vállalt. 1948-1980 között valamennyi olimpián ő képviselte a FIBA-t.

1980. november 27-én, 72 éves korában váratlanul bekövetkezett haláláig baráti kapcsolatot tartott fenn, B. Sztankoviccsal, a FIBA korábbi főtitkárával.

Több nyelven megjelent könyveinek, írásainak tudományos publikációinak sora szinte megszámlálhatatlan. Önkényesen kiemelem közülük a hét nyelven (angolul, németül, spanyolul, olaszul, franciául, oroszul és magyarul) megjelent sportszótárt, ami széleskörű idegennyelv-tudásának ékes bizonyítéka, valamint sikeres sportdiplomáciai karrierjének elősegítője.

Tudományos tevékenységének szakmai és erkölcsi elismeréseként a TF *1983-ban Hepp Ferenc-émlékérmét* alapított, amelyet azoknak adományoz, akik tudományos tevékenységükkel jelentős mértékben gazdagítják a sporttudományt.

Hepp Ferenc emlékszobrát, Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész 1993-ban bronzba öntötte és kőbe véste. Szobra előtt most hálával és köszönettel gondolunk rá és méltatjuk azt a gazdag életpályát, amelynek fénye beragyogta és termékennyé tette környezetét. Az iránta megnyilvánuló tisztelet további jele, hogy emlékére *a TF Díszterme a jövőben Hepp Ferenc nevét fogja viselni.*

Kérdés, hogy ez a rendkívül sikeres életpálya mit üzen nekünk, az utódoknak?

A tudományosan megalapozott sportszakmai felkészültségén és imponáló idegen-nyelvtudásán túl, melyek voltak azok az emberi tulajdonságok, erények, amelyek a nehézségek, a gátló tényezők ellenére biztosították a sikeres, eredményes életvezetést és hozzájárultak ahhoz is, hogy Hepp Ferenc bekerült a világhírű kosárlabdázók panteonjába, a Hall of Fame-be.

Hepp Ferenc kiemelkedő személyiségjegyei voltak a tudásvágy, a szerénység, a versenyszellem, a segítőkészség, az igazságosság, a bátorság, a diplomáciai érzék és a hűség.

Hepp Ferenc hűséges volt a szülőföldjéhez, Békéshez, hazájához Magyarországhoz, hűséges volt családjához és alma materéhez, a TF-hez. Most amikor elhelyezzük az emlékezés és a tisztelet virágait, példáját követve fogadjuk, hogy megkíséreljük törekvéseit valóra váltani.

Dr. Istvánfi Csaba
professor emeritus

Elhangozott dr. Hepp Ferenc születésének 100. évfordulóján rendezett emléknapon.